

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร

นารีนารถ วิโรจน์กุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 102 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.96 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ ความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test สำหรับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน การวิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการปรับปรุง ด้านการตรวจสอบ และด้านการวางแผน ตามลำดับ
2. ครูที่มีเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครู กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพดังหมวด 6 มาตรา 47 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และมีกลยุทธ์ คือสร้างความเสมอภาคเพิ่มโอกาส พัฒนาผู้เรียนเร่งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาที่สถานศึกษาหลายแห่งไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังขาดความต่อเนื่อง ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติของการนิเทศแต่ละขั้นตอน จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการนิเทศภายในส่งผลให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในน้อย ขอมเกิดปัญหาได้ มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในที่แตกต่างกัน การนิเทศภายในของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับกระบวนการที่ถูกต้องชัดเจนในการทำงาน และความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการเข้าใจในการทำงานที่ตรงกัน การมุ่งใจที่ถูกต้องจะเป็นเครื่องดึงดูดความรู้สึกและจิตใจของบุคคลให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของผลงานที่มีประสิทธิภาพขององค์กร

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนโดยการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะด้านวิชาการ ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของครู เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้การพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้โรงเรียนมีระบบการนิเทศภายในอย่างถาวร อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนและมีมาตรฐานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 102 คน ซึ่งได้มาโดยตาราง Krejcie and Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครู ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
2. การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
4. การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสม

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1 และผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการนิเทศ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนการบริหารงานนิเทศในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามกรอบแนวคิดกระบวนการนิเทศ โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ
- 2) การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ
- 3) การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ
- 4) การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสม จำนวน 5 ข้อ

รวมทั้งหมดจำนวน 44 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัด ระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
2. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ โดยใช้ความถี่

(Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและภาพรวม นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของครูจำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์ค่าที (t test) แบบ Independent

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของครู จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Post Hoc Comparison)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 102 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ตำแหน่ง ครู คศ.1 และมีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 15 ปี

2. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน รองลงมาด้านการปรับปรุง ด้านการตรวจสอบและด้านการวางแผน ตามลำดับ

3. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในเรื่องการวางแผนงาน มีความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำปัญหาและความต้องการของครูมาประกอบการวางแผนการนิเทศ

4. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร 1 ปีการศึกษา 2559 ในเรื่องการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรวจสอบแผนการสอนของท่านล่วงหน้าก่อนการทำการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นิเทศภายในโรงเรียนสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู

5. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร 1 ปีการศึกษา 2559 ในเรื่องการตรวจสอบและประเมินผล มีความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ครูได้รับทราบผลการนิเทศทุกครั้งหลังจากที่ทำการนิเทศ

6. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2559 ในเรื่องการปรับปรุงการนิเทศ มีความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ มาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้มีระบบการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแจ้งให้ท่านได้ทราบถึงผลการนิเทศภายใน

7. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยของความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูให้ความสำคัญต่อการนิเทศพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัชนิย์ ไชยสิทธิ์ (2544) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้จากการกำหนดงานการนิเทศภายในไว้ในขอบข่ายภารกิจงานวิชาการของสถานศึกษา นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ยังได้กำหนดให้ระบบการนิเทศการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์พิจารณาในการประเมินภายนอกด้วย กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำกระบวนการบริหารจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้อง

กับสภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานของชาติที่กำหนดไว้ ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษามากที่สุด เพราะเป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนย่อมจะเข้าใจปัญหาและรู้ข้อมูลภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีจึงสามารถใช้กระบวนการนิเทศภายในเข้าไปแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร วงศ์ยาญาติ (2551) ได้ศึกษา ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาหนอง กว้างหัวแหล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูโดยรวมมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบและการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

1.1. ด้านการปฏิบัติตามแผน ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการนิเทศตรวจสอบแผนการสอนของครูล่วงหน้าก่อนการทำการสอน ตรวจสอบเพิ่มสะสมงานของครู ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมและสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรรา เล่าเรียนดี (2548) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ควรมีการจัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ควรให้มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับ กระบวนการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศ เป็น การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ได้พิจารณากิจกรรมการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสภาพบริบททรัพยากรของโรงเรียน และสอดคล้องกับ วีระชาย กำเนิดมณี (2546) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครู โดยใช้หลักการปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตยโดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของครูในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ด้านการปรับปรุง ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการ นิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้มีการจัดให้มีระบบการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีสรี (2542) ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นการปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกันและถือว่าการนิเทศเกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

1.3 ด้านการตรวจสอบ ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการ นิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีการประเมินแบบสังเกตพฤติกรรม และผลการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจด์ อุทรานนท์ (2550) ได้กำหนดขั้นตอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนมีขั้นตอนหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณี การดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล และถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ หากจะได้ดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีก และสอดคล้องกับ เขียวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า การสังเกตการเรียนการสอน เป็นเทคนิคพื้นฐานอย่างหนึ่งของการนิเทศ ที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอน ครูทุกคนไม่ว่าจะเป็นครูใหม่หรือครูเก่าจะได้รับประโยชน์จากการสังเกตการสอนของครูอื่นที่มีความชำนาญ ยิ่งถ้าเป็นครูบรรจุใหม่ การสังเกตจะให้ครูใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดห้องเรียน จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน และการวางแผนการสอน นอกจากนี้การสังเกตการเรียนการสอน ยังช่วยให้ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ภายหลังจากการสังเกตการสอน ซึ่งนับว่าได้ประโยชน์ร่วมกัน

1.4 ด้านการวางแผนการนิเทศ ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการ นิเทศภายใน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้มีความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน กิจกรรมและแนวทางปฏิบัติงานของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจด์อุทรานนท์ (2550) ได้กำหนดขั้นตอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ซึ่งในการขั้นตอนมีขั้นตอนหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงการวางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือ

เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้น และสอดคล้องกับ กมล บุญประเสริฐ (2542) ได้กล่าวถึง การนิเทศต้องมีการร่วมประชุม วางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับผู้นิเทศและครู โดยผู้บริหาร

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ครูส่วนมากจะมุ่งการทำงาน ครูผู้ชายและครูผู้หญิงสามารถช่วยเหลือในการทำงานเป็นอย่างดี การแบ่งงานการทำงานในโรงเรียนมุ่งพัฒนาการสอนมากกว่า ทำให้เพศไม่มีผลต่อกระบวนการนิเทศ ครูสามารถมีการนิเทศ การสอนงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ พรหมบุบผา (2550) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ตำแหน่งไม่มีผลต่อความคิดเห็น เพราะการนิเทศเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา พุทธารักษ์ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ตำแหน่งต่างกัน ปฏิบัติการกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนาสาร ปฏิบัติการกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์การสอนถึงจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยไม่มีผลต่อความคิดเห็นครู เพราะการนิเทศเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา พุทธารักษ์ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติการกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน/ครูผู้สอน/ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสตรีวัดระฆังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านการวางแผนนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรชี้แจงนโยบาย แนวทางในการนิเทศภายใน คณะกรรมการนิเทศภายใน แจ้งขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรจัดให้มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และสำรวจความต้องการของครู นำปัญหาและความต้องการของครูมาประกอบการวางแผนการนิเทศ เพื่อส่งเสริมการนิเทศภายในให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
2. ด้านการปฏิบัติตามแผน ผลการวิจัยพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตรวจสอบแผนการสอนของท่านล่วงหน้าก่อนการทำการสอน ดังนั้นผู้บริหารควรตรวจสอบแผนการสอนของท่านล่วงหน้าก่อนการทำการสอนและตรวจสอบเพิ่มสะสมงานของครู เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ
3. ด้านการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม ผู้บริหารควรให้คณะกรรมการนิเทศ นิเทศให้คำปรึกษาครูโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ด้านการปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดให้มีระบบการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีการประชุมสัมมนาของผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อศึกษาขั้นตอนที่เป็นปัญหาและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และมีการจัดระบบการปรับปรุงแก้ไขที่ต่อเนื่องและมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กมล บุญประเสริฐ. (2542). การนิเทศภายในสถานศึกษา เอกสารชุดการฝึกอบรมหลักสูตร
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. นครปฐม: สถาบันพัฒนาบริหารการศึกษา.
- ชารี มณีสรี. (2542). การนิเทศการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและนิเทศการศึกษารวมวัย, (กรุงเทพมหานคร): แม็ค.
- รัชนิย์ ไชยสิทธิ์.(2544). ความต้องการในการนิเทศภายในของครูเพื่อส่งเสริมด้านการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.กลุ่มกรุงธนใต้.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระชาย กำเนิดมณี. (2546). การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. จังหวัด
นครศรีธรรมราช: ม.ป.ท.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2548). การนิเทศการสอน: เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 432412 สาขา
หลักสูตรและการนิเทศ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชา พุทธารักษ์.(2549). การศึกษากระบวนการนิเทศในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
เมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิต
วิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2550). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ, กรุงเทพมหานคร:
มิตรสยามการพิมพ์.
- นภาพร วงศ์ษาญาติ. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาหนองแก้วห้วยหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สกลนครเขต 3, การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2555). การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.